

Pēc 20. jubilejas Rojas invalīdu biedrība turpina iedvesmot un vienot

Mairita Balode

Pagājušajā sestdienā Rojas kultūras centrā sirsnīgā un svinīgā gaisotnē savu 20. jubileju nosvinēja Rojas invalīdu biedrība. Jau dažas dienas pēc svinībām multifunkcionālajā centrā «Strops» valda ierastā rosība. Notiek kārtējā radošā nodarbība, un rekreācijas speciālistes Kristīnes Rudzītes vadībā šoreiz top lielziedu lilijas. Darbā aizrautīgi iesaistās gan dāmas, gan arī divi kungi.

«Rojas invalīdu biedrības sākums gan rodams jau 1992. gadā, kad to dibināja Vilma Grunte, bet tā toreiz bija Talsu biedrība. Savu oficiālo statusu un reģistrācijas apliecību Rojas invalīdu biedrība ieguva 2006. gadā, tāpēc jubileju atzīmējam kopš tās saņemšanas brīža,» skaidro biedrības vadītāja Erna Grīnvalde, kura organizāciju vada jau 14 gadus.

Sākums nebija viegls,

viņa atzīst. «Es Rojā esmu ienācēja, esmu latgaliete, un sākumā jutos kā svešiniece,» viņa atklāj. Tomēr ar ģimenes iedrošinājumu piekritusi uzņemties vadību un soli pa solim apguva nepieciešamās prasmes — gan projektu rakstīšanu, gan sadarbības veidošanu. No nelielas telpas kultūras namā biedrība izaugusi par aktīvu kopienu ar plašu darbības spektru. Ne velti tā 2023. gadā saņēmusi arī pašvaldības atzinību kā aktīvākā novada organizācija. Šobrīd tajā ir 99 biedri. «Gan jauni nāk klāt, gan arī ir cilvēki, kas jau no pašiem pirmsākumiem ir biedrībā. Viņi paši klātienē aktīvi gan vairs nepiedalās, bet mēs viņus sveicam svētkos un jubilejās,» stāsta Erna Grīnvalde. «Mums ir četri kuratori, kuri ar viņiem sazinās. Pirmajā mēne-

Jau 14 gadus Rojas invalīdu biedrību vada Erna Grīnvalde. Autora foto

→ Radošajā nodarbībā rekreācijas speciālistes Kristīnes Rudzītes (galda galā) vadībā no foamirāna materiāla top lielziedu lilijas. Puķu veidošanas nodarbē aktīvi iesaistījušies arī divi kungi.

ša trešdienā ir kopsapulce, kurā katrs kurators atskaitās, kā šiem cilvēkiem klājas.

Kopš esam Talsu novadā, ir ļoti daudz formalitāšu un birokrātijas. Mums ir daudz pasākumu, katru mēnesi kaut kas notiek, sākot ar radošajām darbnīcām. Kad bija Rojas novads, mums piešķīra vairāk līdzekļu, varējām braukt radošajās apmaiņās, uz sporta spēlēm divreiz gadā, arī mēs uzņēmām sportotājus no citiem novadiem. Tagad vairs to nevaram atļauties.

Jubilejas pasākumam

gatavojamies kādu pusgadu. Ļoti pretimnākošs bija kultūras centrs, kas parūpējās par svētku koncertu. «Gaspaziņas» dejoja, studijas «DuuDoo» dalībnieki dziedāja, paldies arī Jānim Kalniņam, kurš mūs iepriecēja bez honorāra. Jubilejas svinībām mūs ļoti atbalstīja «Banga», arī Talsu novada dome piešķīra naudiņu.»

Liela nozīme biedrības attīstībā ir sadarbībai ar vietējām iestādēm un organizācijām. «Mums ir ļoti

labā sadarbība ar jauniešu centru, sociālo dienestu, kultūras centru, bibliotēku un muzeju. Arī uzņēmēji mūs atbalsta,» atzīst E. Grīnvalde. Kopīgs darbs ļāvis īstenot dažādus projektus, tostarp Eiropas Savienības fondu projektu «Mācīties un dzīvo!», kura mērķis bija uzlabot biedru dzīves kvalitāti un izpratni par veselību. «Liels paldies Rojas brīvā laika pavadīšanas un jauniešu centra «Strops» vadītājam Ingai Lēmanei un Kristīnei Rudzītei, kas palīdz projektu tapšanas procesā. Mūsu biedrībai ar šo sadarbību ir kolosāli paveicies.»

Radošās nodarbības

ir viena no biedrības ikdienas būtiskākajām sastāvdaļām. Kristīne Rudzīte, kura tās vada, uzsver individuālu pieeju. «Es ieklausos, ko katrs vēlas. Ja kāds grib iemācīties adīt zeķes vai izmēģināt jaunu tehniku, mēs to darām. Nodarbībās top gan adījumi un tamborējumi, gan saņu ķērāji. Esam apgleznojuši stiklu, veidojuši dekupāžas darbus un gleznas no džinsa au-

duma,» stāsta radošā pedagoge. «Kā nākamo nodarbību esam iecerējuši mezglōšanu un pēc tam — šaļļu batikošanu. Piedalāties arī izstādēs — muzejā un bibliotēkā. Astoņus gadus strādāju uz pilnu slodzi «Stropā», bet no kāda 2013. vai 2014. gada jau praktiski šeit darbojos. Sāku strādāt Rudē kā brīvprātīgā. Rudē arī vienu reizi nedēļā pasniedzu radošās nodarbības pieaugušajiem. Pēc profesijas esmu vizuālās mākslas, dizaina un tehnoloģijas skolotāja. Vienu semestri arī Rojas vidusskolā strādāju kā mājturības un tehnoloģijas skolotāja, aizvietoju kolēģi.»

Īpaši tiek novērtēts biedru ieguldījums — čaklās rokdarbnieces un aktīvisti ar savu darbu bagātina gan biedrību, gan vietējo kopienu.

«Uz 20 gadu jubileju sarīkojām loteriju no radošajās nodarbībās tapušajiem darbiņiem, un katram tika kāds iepriecinājums,» bilst biedrības vadītāja. «Skaidrīte Freimane ir liela zeķu adītāja, sūtījām tās arī uz Ukrainu. Tāpat Dinas Simsones un Brigitas Heinbergas

pienesums biedrībai ir liels. Uz nodarbībām jau nenāk tikai biedrības biedri, var nākt jebkurš pieaugušais un seniors, kas grib vienkārši darboties, būt kopā, aprītē.»

Biedrība sadarbojas ar Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju «Sustento» un Invalīdu un viņu draugu apvienību «Apeiron». «Pagājušogad Gunta Anča mūs iesaistīja projektā, kā sagatavoties x stundai, bet šogad 24. martā brauksim uz «Apeironu» — uz apmācībām; pēc tam «Apeiron» brauks pie mums. Kā katru gadu, piedalīsimies Lielajā talkā, tikai šoreiz ne tieši tajā dienā, bet 18. aprīlī. Šogad mums ir paredzēta arī ekskursija uz Likteņdārzu,» tuvākos plānus atklāj biedrības vadītāja.

Lai gan pēdējos gados finansējuma iespējas un projektu pieejamība ir samazinājusies, Rojas invalīdu biedrība turpina darboties ar tādu pašu entuziasmu. «Pēc jubilejas mazliet jāatgūstas, bet mēs turpinām strādāt un darboties,» saka E. Grīnvalde. ■

PVD pārtrauc konteineru nodrošināšanu Āfrikas cūku mēra skarto mežacūku savākšanai

Niceta Anna Starīņa

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) nolēmis pārtraukt līdzšinējo praksi nodrošināt konteinerus Āfrikas cūku mēra (ĀCM) inficēto mežacūku savākšanai. Taču nemainīgi aktuāls ir jautājums par infekcijas izplatības ierobežošanu, jo Talsu novadā 2026. gadā ĀCM sasniegs slimības izplatības kulmināciju.

«Pēc manām domām, konteineriem vajadzētu palikt, bet, ņemot vērā esošo ekonomisko situāciju, arī PVD ir nonācis uz līdzekļu taupīšanas ceļa,» skaidro PVD Ziemeļkurzemes pārvaldes vadītājs Ivars Koloda. «Konteineru uzturēšana un to satura izvešana maksā naudu, līdz ar to dienests skatās, kur var samazināt izdevumus. Līdz šim jau bija

iestrādāta zināma kārtība — kad bija nomedīta ar ĀCM inficēta cūka, mēs medniekam samaksājām kompensāciju. Ar mednieku tikāmies pie konteineru vai paši cūku savācām un nogādājām konteinerā. Pēc tam šo saturu aizveda uz blakusproduktu pārstrādes firmu pārstrādāt. Tur arī šie inficētie materiāli tika iznīcināti. Tagad PVD ietaupīs līdzekļus, jo mums nebūs jātērē degviela, kā arī nebūs izdevumi par blakusproduktu izvešanu un iznīcināšanu.»

Vairāk rūpju un bažu

Ja kādā teritorijā atklāj ĀCM, tad tā kļūst par obligāti izmeklējamo teritoriju, kas nozīmē, ka katra nomedīta cūka obligāti jāpārbauda. «Šobrīd gandrīz viss Talsu novads ir obligāti izmeklējama teritorija, un visas nomedītās mežacūkas obligāti jānodod uz pārbaudēm,» tā I. Koloda. «Par to mednieks saņem 30 eiro, bet, ja

cūka ir inficēta, tad vēl 50 eiro. Tā ir kompensācija par to, ka medijumu vairs nevarēs izmantot savām vajadzībām. Tagad medniekiem par šo naudu būs arī pašiem jāņem lāpstas, jākurina ugunsurs vai savās medību mājās jāievieto inficētās mežacūkas. Protams, ir mednieki, kas protestē, bet ir tādi, kas pieņem jaunās izmaiņas un saprot, vaicā, kā mēs tālāk darīsim, sadarbojas. Tagad jau zeme atkususi, uzrakt ir vieglāk, bet ziemā, kad ir sals, izrakt neko nevar, tad jākurina ugunsurs. Pie katras mednieku mājas ir arī bedres, kur viņi liek subproduktus — briežu un mežacūku ādas, iekšējos orgānus utt. Bet bažas par to arī, protams, ir, jo šīs bedres tādā veidā var kļūt par ĀCM rezervuāru. Jādomā, kā to risināt — vai nu ar dezinfekcijas līdzekļiem vai pēc laika jāpārbauda saturs, kas noticis ar vīrusu. Arī par sadedzināšanu ir bažas — ja sāksies ugunsnedrošais

periods, tad nekāda dedzināšana nevar notikt.»

Saprātīgi izmantojot dienesta līdzekļus

Iepriekš konteinerus izmantoja ne vien nomedītām mežacūkām, bet arī atrastām ceļmalā vai meža ielokā. «Tagad tā vairs nebūs,» bilst pārvaldes vadītājs. «Faktiski šis darbiņš nu ir pašvaldības pārziņā, jo pašvaldībai ir jāatbild par bezsaimnieka dzīvnieku liķu savākšanu un iznīcināšanu. Kādreiz cilvēkiem maksāja 50 eiro par atrastas cūkas paziņošanu, bet tagad par to vairs nemaksā. Kompensācija ir vien tad, ja šo cūku atradējs arī likvidē. PVD arī tagad, taupot resursus, nebrauc pārbaudīt katru cūku. Izvērtējam situāciju, jo, ja ir zināms, ka kādā pagastā ir ĀCM un atnāk paziņojums par trīs beigtām cūkām, tad ir skaidrs, ka tur noteikti ir ĀCM. Ja kādus trīs mēnešus konkrētajā teritorijā būs klusums un tad atkal pa-

rādīsies kāda beigta cūka, tad gan noteikti brauksim pārbaudīt.»

Ja atradējs vai mednieks atsakās likvidēt inficēto cūku, par to jāatbild pašvaldībai. «Mednieki un atradēji pārsvarā ir ļoti atsaucīgi,» atzīst I. Koloda. «Mežacūkas jārok tik dziļi, lai plēsēji tās neizrok un vārnas neiznēsā to, kam jābūt zem zemes. Medniekiem arī nav nekādi sodi par neziņošanu, tas vairāk vajadzīgs, lai slimību kontrolētu un saprastu, kā tā izplatās. Ir dzirdēti gadījumi arī par citiem novadiem, ka ir redzēti bars ar beigtām cūkām, bet neviens neliekas ne zināt. Tas kļūst par ĀCM perēkli, jo vīruss cūku kaulos var saglabāties pat divus trīs gadus. Ja iedzīvotāji būs kārtīgi piestrādājuši, piemēram, kā Mērsraga kolektīvs, kas pirmajā ĀCM vilnī izgāja ķēdītē cauri mežam, savāca visas beigtās cūkas un iznīcināja, tad vīruss ilgi vairs neuzliesmos.»

►► 8. lpp.